

TÄYDENNYSKOULUTUKSEN UUSJAKO

Asian arvon ymmärtää yleensä vasta sitten, kun sen menettää. Tämä pitää paikkansa myös aikuiskoulutuksessa. Suomessa on ollut hyvin monipuolinen ja alueellisesti kattava aikuiskoulutusjärjestelmä. Se on parhaimmillaan palvellut vuosittain yli 1,5 miljoonaa henkilöä.

Tätä järjestelmää ollaan purkamassa taloudellisten ongelmien takia.

Erityisesti ammatillista täydennyskoulutusta antavat organisaatiot ovat kokemassa kovia. Monia suuria koulutusorganisaatioita on joko lakautettu tai yhdistetty. Useimmat ovat joutuneet supistamaan toimintaansa.

Yliopistojen täydennyskoulutuskeskukset ovat harvoja vielä kasvussa olevia koulutusorganisaatioita. Viime vuonna osanottajien määrä lisääntyi niissä keskimäärin 10 prosenttia. Myös joidenkin aikaisemmin yleissivistävää koulutusta tarjonneiden koulutusorganisaatioiden täydennyskoulutuskurssien määrä on ollut kasvussa.

Koulutettavien määrä tulee edelleen laskemaan useimmissa täydennyskoulutusta järjestävissä keskuksissa, koska monet valtion, kuntien ja yksityiset organisaatiot jatkavat toimintaansa entistä niukemmin resurssein. Tällöin yhtenä helpoimmista säästökohteista näyttää olevan henkilöstön ammattitaidon kehittämiseen varatut rahat.

Eri työyhteisöt ovat reagoineet taloudelliseen ahdinkoonsa eri tavoin. Osa niistä on nähnyt henkilöstön kouluttamisen avaimeksi sekä oman toimintansa kehittymiseen että työssä jaksamisen tukemiseen. Monet aktiiviset ja tulevaisuuteen uskovat organisaatiot näkevät, et-

tä osaava henkilökunta takaa edelleenkin parhaat mahdollisuudet selvittää entistä vaikeammissa olosuhteissa.

Esimerkiksi koulusektorilla näyttää tällä hetkellä selvältä, että niin sanotut hyvät oppilaitokset huolehtivat henkilöstönsä ammattitaidosta ja kehittyvät nopeasti edelleen. Ne selviävät heikkenevästä taloudellisesta tilanteesta myönteisesti. Sen sijaan oppilaitokset, jotka luopuvat henkilöstönsä kouluttamisesta ja vaikeoivat vaikeuksien edessä, jäävät kehityksestä jälkeen.

Täydennyskoulutuksen järjestäjistä erityisesti vaikeuksissa ovat hyvinä taloudellisina aikoina suuriksi lihoneet koulutuskeskukset, joilla on komeat, paljon rahaa kuluttavat kiinteistöt ja raskas hallinto-organisaatio. Nämä ovat joutuneet mahdottomiin tilanteisiin osanottajamäärien vähentyessä.

Suurin lasku osanottomäärissä lienee lyhytkursseilla. Muutaman päivän virikepäivät ovat harvoin hyödyllisiä osallistujien kannalta, joten niistä on helppo luopua. Sen sijaan konkreettien työhön liittyvien ongelmien ratkaisua tukevat pitkät koulutusohjelmat ovat edelleenkin kysytyjä.

Samoin kelpoisuuksia antava koulutus on jatkuvasti tarpeen, koska se antaa mahdollisuuksia löytää työelämästä uusia sijoittumismahdollisuuksia. Koska Suomessa aikuisten koulutustaso on matala suhteessa moniin muihin Euroopan maihin, säilyy tutkintotyyppisen koulutuksen tarve vielä pitkään.

Monien ns. vanhojen koulutuskeskusten pelastuksena on työttömien koulutus.

Valtion suhteellisen avokätisen rahoituksen avulla on luotu satoja työpaikkoja myös koulutuskeskusten henkilökunnille.

Samanaikaisesti kun monet vanhat organisaatiot ovat ajautuneet vaikeuksiin, on markkinoille tullut Ruotsin mallin mukaisesti uusia pieniä koulutusta tarjoavia yksiköitä, jotka toimivat ilman omia toimitiloja ja hallintohenkilökuntaa. Ne pystyvät myymään palveluja hinnoilla, jotka peittävät tuskin suurten organisaatioiden sii-
vous- ja lämmityskuluja.

Mikäli Suomessa seurataan USA:n Englannin ja Ruotsin mallia täydennyskoulutuksenkin kehittämisessä, tulee sekä pienten konsulttifirmojen että viralliseen koulutusjärjestelmään kuuluvien muodollisen kelpoisuuden antavien organisaatioiden toiminta laajentumaan.

Pienille yksiköille sopii hyvin erilaiset räätälöidyt työyhteisön kehittämishankkeet. Aikuis-koulutusta antavien ammatillisten oppilaitosten ja korkea-asteisten oppilaitosten luonteva rooli on antaa oman alansa tutkintotyypistä koulutusta sekä syvällistä oppilaitoksen edustaman pätemisalueen ammatillista koulutusta.

Vaikka koulutukseen varattujen resurssien määrä tulee vielä laskemaan, tarvitaan täydennyskoulutusta antavien organisaatioiden palveluja kasvavassa määrin. Lisääntyvän uuden tiedon määrän lisäksi syynä on se, että sekä kunnat että yksityiset yritykset ovat vähentäneet runsaasti omien kouluttajiensa ja koulutussuunnittelijoidensa määrää. Näin ne joutuvat ostamaan sekä koulutus- että suunnittelupalveluja organisaationsa ulkopuolelta.

Kauko Hämäläinen